Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 13 сентябрь, чоршанба. №72 (14354)

"Камолот" ҳудуди

ДИҚҚАТ, ФИНАЛ!

Маълумки, "Камолот" жамғармаси спортни янада оммавийлаштириш мақсадида ёшлар ўртасида футбол бўйича "Камолот" кубоги турнирини ўтказиб келмоқда.

Жорий йилда мусобақаларнинг қуйи босқичида 120 мингдан ортиқ ёшлар иштирок этди.

15-17 сентябрь кунлари Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва барча вилоятларнинг ғолиб 14 та жамоаси Тошкент шаҳрининг "Пахтакор", МҲСК ва Агрегат заводи ўйингоҳларида "Камолот" кубогининг финал босқичида беллашадилар. Ўйинлар якунида Мудофаа вазирлиги билан ҳамкорликда "Биз Ватанимизни ҳеч кимга бериб қўймаймиз!" мавзуида маданий дастурни уюштириш режалаштирилмоқда.

Садоқат ЖАЛОЛОВА

"ИННОВАЦИЯ-2000"

Яқинда Бухоро вилояти ҳокимлиги, Олий мактаб Халқаро фанлар Академияси, "Ўзбекистон" илмий саноат, ташқи иқтисод ва амалий ҳамкорлик ассоциацияси, Республика ёшларининг "Камолот" жамғармаси билан ҳамкорликда Бухоро шаҳрида "Инновация-2000" халқаро илмий-амалий анжуманини ўтказди.

Анжуманда халқ хўжалиги тармоқларида инновацион-технологик ривожланиш муаммо ва истиқболлари тўғрисидаги мутахассисларнинг маърузалари тингланди.

ПОРЛОҚ УМИД ЮЛДУЗЛАРИ

Уч йилдан бери "Умид" жамғармаси гранти соҳиблари дунёдаги энг ривожланган давлатларнинг илм даргоҳларида ўқишларини давом эттирмоқдалар. Бугунги кунда биргина Буюк Британияда 200 дан зиёд йигит-қизларимиз турли мутахассисликлар бўйича билим олаяптилар.

Албатта, Оксфорд ва Кембридж сингари машҳур университетлар юрти — Туманли Альбионда ўқиш, хорижий тенгқурлар орасида тенг бўлиб, уларга Ўзбекистон шон-шуҳрати ва салоҳиятини намойиш қила олиш ҳар бир талаба учун ўта масъулиятли вазифа, катта синовдир. Давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг "Сиз — халқимиз кўксида порлаган умид юлдузлари", дея юксак ишонч билан айтган сўзлари ўзбекистонлик ёшларга доимо мададкор бўлиб, уларни илғор мамлакатларнинг тажрибаларини пухта ўрганишга, кунт ва сабот билан билим олишга даъват этмоқда.

— Хорижда ўқиш бу шунчаки урф учун эмас, балки миллат тараққиёти, мамлакатимиз равнақи учун яратилган имкониятдир, -дейди Ланкастер университети молия факультетининг талабаси Азимжон Қувондиқов. — Университетимизда жаҳоннинг қарийб барча бурчакларидан келган талабалар бор. Улар орасида Ўзбекистон ҳақида яхши тасаввурга эга бўлмаганлари ҳам талайгина. Бинобарин, хорижликларни давлатимиз сиёсати ва иқтисодиёти, халқи ва маданияти ҳақида батафсил воқиф этиш ҳам бизнинг фахрли бурчимиздир.

Яқинда Рединг университетида иқтисодиёт мутахассислиги бўйича таҳсил олган бир гуруҳ ўзбек талабаларига магистрлик дипломлари топширилди. Шуниси қувонарлики, бугун ёшларимиз билим бобида хорижий тенгқурлари билан бемалол рақобат қила олишларини ўзларининг ақл-заковатлари, илмий салоҳиятлари билан амалда исботламоқдалар. Жорий йилда машҳур Кембридж университети ўзбекистонлик талабаларнинг таҳсил олишлари учун махсус ўринлар ажратгани ҳам бежиз эмас. Ушбу олий даргоҳнинг собиқ талабалари орасида ўнлаб Нобель мукофоти совриндорлари, етакчи давлат арбоблари етишиб чиққанлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиз.

Айнан мана шундай университетларда халқаро андозалар даражасида билим ва тажрибалар орттираётган Ўзбекистон ёшлари қанча кўпайса, шубҳасизки, тараққиётимиз асослари ҳам шу қадар мустаҳкамланиб бораверади.

**Мардон ЁҚУБОВ,
"Жаҳон" АА мухбири
Лондон**

"Президент Кубоги": дастлабки натижалар

Ўзбекистон Республикаси Президенти Кубоги халқаро теннис турнирида биринчи давранинг дастлабки ўйинлари бўлиб ўтди.

Турнирнинг биринчи ўйинида Буюк Британия вакили Грег Руседски Арманистон теннисчиси Саргис Саргисянни мағлуб этди (6/3, 7/5). Турнир ғолиблигига даъвогарлардан бири саналган франциялик Седрик Пьолин ўтган йилги турнир финали қатнашчиси швейцариялик Жорж Бастлга 6/1, 6/3 ҳисобида ютқазиб қўйди.

Шунингдек, италиялик Давид Сангинетти таиландлик Парадон Сричапхан (6/2, 6/0), россиялик Андрей Столяров американлик Пол Годштейн (6/2, 6/2), франциялик Энтони Дюпуис швециялик Фредрик Йонссон (6/4, 6/2), британиялик Жеми Делгадо бразилиялик Андре Са (6/1, 5/7, 7/5) устидан ғалаба қозонди.

Жуфтликлар баҳсида Жанубий Африка вакиллари П.Роснер ва Ж.Вейр Смит югославиялик Д.Вемич ва Н.Зимонжичга ютқазиб қўйди (6/2, 6/4). Швейцариялик Л.Манта ва италиялик Л.Тилеман хорватиялик И.Любичич ва И.Зовкодан (6/3, 4/6, 7/6), голландиялик С.Гроен ва Я.Симеринк эса ҳамюртимиз А.Маҳкамов ва россиялик Д.Голованов жуфтлигидан устун келди.

(ЎзА)

ВАТАН ЎҒЛОНЛАРИНИНГ ҚАСАМЁДИ

Тошкент Олий умумқўшин қўмондонлик билим юртида тантанали ҳарбий қасамёд қабул қилиш маросими ўтказилди.

— Курсантларимиз дастлабки ойда бошланғич умумҳарбий тайёргарлик курсини ўтагач, автоматдан отиш бўйича машқларни бажариш ва ҳарбий қасамёд қабул қилиши анъана тусига кирди, -деди шахсий таркиб билан ишлаш бўйича билим юрти бошлиғининг ўринбосари Андрей Богма "Туркистон-пресс" мухбирига. — Шуниси қувончлики, бугунги мураккаб шароитда курсантларимизнинг мустақил Ватанимизни ҳимоя қилиш учун сабоқ олишга иштиёқлари ниҳоятда кучли. Зеро, Ватанни ҳимоя қилишдек муқаддас ва масъулиятли иш уларнинг нафақат фарзандлик бурчи, балки профессионал вазифаси ҳам ҳисобланади.

Директор ўринбосарининг таъкидлашича, бўлажак зобитларнинг ҳарбий қасамёд қабул қилиш маросими ўзига хос байрамга айланиб кетди. Республикамизнинг турли вилоятларидан ташриф буюрган курсантларнинг ота-оналари ҳам тадбирда сўзга чиқишиб, фарзандлари Ўзбекистонимизнинг ҳақиқий ҳимоячилари, мардонавор ва етук зобитлари бўлиб етишишларига тилак билдирдилар.

Республика Мудофаа вазирлиги бадиий ансамбли томонидан уюштирилган концерт билан тадбир ўз ниҳоясига етди.

"Туркистон-пресс"

ТЕРРОРИЗМГА ҚАРШИ

Тошкент шаҳар Алоқа коллежида ёшлар онгида демократик тамойилларни шакллантириш, жиноятчилик, ҳуқуқбузарлик, диний экстремизм ва ақидапарастликнинг олдини олиш бўйича "Ёшлар экстремизм ва терроризмга қарши" мавзуида мулоқот бўлиб ўтди.

"Камолот" жамғармаси Шайхонтоҳур туман бўлими ташаббуси билан ўтказилган мазкур мулоқотда Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Тошкент Ислом университети проректори, исломшунос олим Абдулазиз Мансуров, Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси ҳамда ҳуқуқ-тартибот органлари ходимлари иштирок этишди.

Мулоқотни коллеж раҳбари Сайдамир Акбаров кириш сўзи билан очди. Иштирокчилар диний экстремистик оқимларнинг келиб чиқиши, тинч турмушимизга таҳдиди, Президентимиз Ислом Каримовнинг Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг учинчи сессиясида сўзлаган нутқи юзасидан мулоқот уюштирдилар.

— Мулоқотни ўтказишдан кўзланган мақсад ёшларимизни огоҳликка даъват этиш, ёшлар қалби ва онгини маънавий, мафкуравий жиҳатдан бойитишдир. Талабаларимиз бу мулоқотдан жуда катта маънавий озиқ олдилар, —.дейди биз билан суҳбатда коллеж раҳбари С. Акбаров.

**Акбархон МАГДИЕВ,
Ҳусниддин ШАКАРОВ**

МУСТАҚИЛЛИК КАШФ ЭТГАН ЮЛДУЗ

Рустам Қосимжонов — дунёдаги энг ёш гроссмейстер. Жаҳондаги ўн учта машҳур шахматчилардан бири. Айни пайтда жаҳон рейтингида Анатолий Карповдан кейинги ўринни эгаллаб турибди.

У илк бор 1990 йилда шахмат бўйича ўтказилган мусобақада 20 ёшгача бўлган ўсмирлар ўртасида ғалаба қозонган эди. Шундан сўнг шахмат унинг ҳаётига айланди.

Рустам Қосимжонов Голландияда ўтказилган "Супер-турнир" мусобақасида иштирок этиб, юртимиз шаънини муносиб ҳимоя қилди. Голландиялик кучли шахматчи Ван Вели устидан ғалаба қозонди. Американлик Алексей Ярмолонский билан бўлган учрашувда дуранг натижага эришди.

1999 йил Рустам учун мусобақаларга тиғиз йил бўлди. У Жаҳон чемпионатидан ташқари Осиё чемпионати ва бошқа бир қанча йирик халқаро шахмат мусобақаларида иштирок этди.

ТАЛАБАЛАР БАЙРАМИ

Қашқадарёда эндигина олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ўқишни бошлаган талабалар иштирокида ёшлар байрами ўтказилди. Қарши шаҳридаги "Насаф" ўйингоҳида бошланган бу тадбир "Мустақиллик — аждодлар орзуси" деб номланди.

Байрамга ташриф буюрган ҳар бир мурғак қалбда чуқур билим эгаллаш билан бирга Ватанимизни ҳар қандай ёвуз назарлардан асраш истаги кечди.

Байрам сўнггида юқори кўрсаткичлар билан талабалик шоҳсупасига кўтарилган ёшларга эсдалик совғалари топширилди.

Саида ПОЁНОВА

Луқма

АДАБИЙ ТИЛИМИЗ КИМ УЧУН?

"Тоҳир ва Зуҳра" фильми ижодкорлари диққатига!

Янги тахминдаги (метродаги афишада худди шундай ёзилган — А.А.) "Тоҳир ва Зуҳра" фильмини кўриб ўртоғим шундай хулосага келибди — Самарқанд, Бухоро ва Хивада Тошкентча гапирарканлар...

Эътироз билдирган эдим, у ҳам эътироз келтирди:

— Фильмни кўр!

Тоҳир севгисини излаб Самарқандга борди. Адаси (Обид Асомов) Зуҳра исмли қизларни Регистон майдонига йиғиб турганида мелиса келиб қолди ва уларни қамаб қўйди. "Телевидениеда ишлаймиз", деб пўписа қилганларидан сўнг узр-маъзур билан қамоқда мелиса томонидан уларга мулозамат ҳам қилинди:

— Келиб туринглар, **бейтга** эмас, уйга!

Тўғри, мулозаматнинг Тошкентча, Самарқандчаси йўқ. Лекин Самарқандда ҳатто мулозаматда ҳам "бейтга" деган сўз ишлатилмаслигини ҳамма билади. Ҳамма билган нарсани фильм ижодкорлари билмаганига, лоақал Самарқандга борганларида сўрамаганларига ҳайронман.

Тоҳир ва адаси Бухоронинг Лаби ҳовузида овқатланишмоқда. Чойхоначиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Меҳмонлар Зуҳра деган қизни қидиришаётганини, лекин топишолмаётганини чойхоначи йигитга айтиб, ёрдам сўрашди. Йигит эса ўртоқларини чақирди:

— Булар Зуҳра деган қизни **қидиришвотти**.

Маслаҳатга келган чойхоначилардан бири фолбинга боришни маслаҳат берди. Иккинчиси тасдиқлади:

— Фолбин мана **шуйтта** туради.

Балки Лаби ҳовузда Тошкентдан бориб ишлаётган бўлиши ҳам мумкин-ку деб ўйлаб турганимда, улар Тоҳир билан адасига "меҳмон, меҳмон" деб мурожаат қилишди.

Ниҳоят, фильм қаҳрамонлари Хивадалар. Улар суратчидан сўрашади.

— Сиз шуйтта ишлайсизми?

Хивалик суратчи ҳам улар шевасида жавоб қайтарди:

— Ҳа, шуйтта ишлайман.

Тошкент ва Фарғона шеваларига хос "шуйтта" сўзининг Хивага "сайру саёҳати" фильм ижодкорларининг фантазияси эканлиги аниқ. Лекин шевага нисбатан фантазияга ҳожат борми? Хоразмликни Хивада туриб бошқа шевада сўзлатиш фантазиянинг эмас, воқеликнинг ҳам бузилишига кирмайдими? Буни фантазия деб хаспўшлаш керакми ё оддийгина қилиб билмасвойлик десакмикин?

Акбар АБДИМУРОД

ОЛАМ ОВОЗИ

ЯНА ЁЛЛАНГАН ҚОТИЛЛИК

Кеча тарқатилган хабарларга қараганда, Москва кўчаларидан бирида асли архангельсклик бўлган тадбиркор В. Шербаков душанба куни кечқурун отиб ўлдирилган. Шаҳар ички ишлар бошқармасининг айтишича, номаълум жиноятчи кўчада итини сайр қилдириб юрган тадбиркорни пойлаб бориб, автоматдан ўқ узган ва воқеа жойидан яширинган, дейилади «Интерфакс» маълумотларида.

НАВБАТДАГИ НЕФТЬ КРИЗИСИ

Кейинги пайтда оммавий ахборот воситаларида нефть нархининг кескин ошиб кетганлиги сабаб-оқибатлари ҳақидаги хабар ва таҳлиллар ҳаддан ташқари кўпайиб кетди. Зеро, шунинг ўзи ҳам масала анча жиддий эканлигини кўрсатиб турибди. Жумладан, Би-би-си мухбири саволларига жавоб берган америкалик эксперт Филип Варлегернинг айтишича, воқеа борган сари 70-80-йиллардаги нефть кризисини эсга солмоқда экан.

— Аммо буниси бир неча сабабларга кўра барибир бурунгисидан фарқ қилади, — дейди у. — Биринчидан, агар нефть етказиб беришда яна қандайдир танқисликлар келиб чиқадиган бўлса, бу нархни баттар кўтариб юборади. Иккинчидан эса, бундан фойдаланмоқчи бўлган нефть ишлаб чиқарувчи-

лар учун иқтисодий самара барибир кўзлангандек бўлмайди. Чунки дунё иқтисоди олдинги кризис давридан буён икки-уч марта ўсган бўлиб, нархнинг ошишидан келадиган фойда ўша пайтдагидан учтўрт марта паст бўлади.

Маънавият — миллат қиёфаси

ҚУДРАТЛИ МАНБА

(Давоми. Аввали ўтган сонларда)

Йўлга чиқадиган ҳар бир киши, албатта, бирор мақсадни кўнглига туккан, унга эришишнинг йўлларини чамалаб кўрган, ўзида ишонч ҳосил этган бўлади.

Худди шундай ҳар қандай жамиятнинг ҳам кўзлаган мақсад-муддаоси бўлади.

Мана шу мақсадга эришиш йўлида хизмат қиладиган ўйлар, фикрлар, режалар, ишонч ва умид айнан Мафкуранинг қирраларидир.

Демак, Президентнинг адиблар билан учрашувда билдирган фикри замирида гап асосий тамойилни инкор этиш ҳақида эмас, балки, ушбу тамойилларни амалга ошириш учун жамиятда соғлом маънавий-руҳий муҳит яратиш ҳақида бораяпти.

Бу муҳит эса маъмурий-буйруқбозлик йўли билан, қурол ёки куч билан эмас, балки, айнан мафкура йўли билан, яъни Миллий ғоямизнинг - халқимизни ўз атрофида жипслаштирадиган олий мақсадимизнинг моҳиятини жамият аҳлига сингдириш, ҳамюртларимиз кўнглида тутган йўлимизга ишонч ва садоқат туйғусини тарбиялаш ва ҳаётнинг мазмунига айлантириш ҳақида бораётир.

Акс ҳолда аҳолисининг катта қисми ҳали эски тушунчалар гирдобида яшаётган, кичик қисми "сохта демократлар"нинг ҳавойи ғояларига чалғиган, ўрта ва кекса ёшдагилар мусулмончилик удумларига иштиёқ кўрсата бошлаган, шу тарзда мамлакатга бегона ва ғаразли мафкуралар таъсири кириб кела бошлаган вазиятда янги ва ёш жамият парокандаликка юз тутиши ҳам эҳтимолдан холи эмасди.

Бундай хавф-хатар 1991-92 йилларда турли шакл, турли қиёфада белги бериб турарди.

ХАТАРЛИ ГИРДОБЛАР

Жанубий Америка қирғоқларига яқин жойда Бермуд учбурчаги, деб аталадиган сирли жой бор. Бу масканда юз берган ҳодисалар ҳақидаги ваҳимали миш-мишлар, афсоналар тез-тез матбуот саҳифаларида кўзга ташланиб туради.

Хатарли сув гирдобидан иборат бу учбурчак гоҳ бутун -бутун кемаларни, гоҳ эса осмондан ўтаётган самолётларни ҳам галати тарзда ўз комига тортиб олади ва ютиб юборади.

Етмиш беш йил давомида Шўро тузуми қўрқув ва таҳдид билан халқнинг қонига сингдирган коммунистик мафкура ҳам айнан Бермуд учбурчагининг ўзи эди.

Мустақилликнинг илк йилларидаёқ у ўз миллий эркига эришган жумҳуриятларни комига ютишга кўп бор уринди.

Бу ерда ғалати бир ҳол бор. КПСС 1991 йил 19 август воқеаларидан сўнг Россияда ҳам тарқатиб юборилган, кучини йўқотган, шу боис ўзининг ғоялари билан истиқлол йўлини тутган элларга бевосита таъсир кўрсатиш имкониятидан маҳрум бўлган эрса-да, узоқ йиллар давомида узлуксиз равишда сингдирилган мафкураси ҳамон аксарият аҳолининг онгини ўргимчак тўрлари сингари чирмаб турарди.

Дастлабки йилларда дуч келинган иқтисодий қийинчиликлар, етишмовчиликларнин рўкач қилиб, Шўро замонида давр-даврон сурган катта-кичик (айниқса нафақага чиққан, мансаб тегмай қолган, янги тизим талабларини бажаришга ожизлик қилган) раҳбарларнинг, нишондор-у унвондор (Шўро тизимига маддоҳлик қилган ва ўша руҳда асарлари яна неча йиллар ўзларини беминнат боқишларига умидвор бўлган) зиёлиларнинг, ислоҳотларни амалга ошириш жараёнидаги қуйи ва ўрта бўғин раҳбарларининг нўноқлиги натижасида юз берган иқтисодий инқироз натижасида кунини ўтказишга қийналиб қолган аҳоли табақаларининг тилида ва дилида "Э, Шўро замонида тўкин-сочин яшар эдик, Мустақиллик бизга тўғри келмас экан, қул бўлсак ҳам ўша давр маъқул эди," деган фикр милтираб турар, катта-кичик давраларда ўтмишни қўмсаш, янги замондан ёзғириш таомили давом этар ва одамларнинг кўнглига тушкунлик, умидсизлик туйғусини сингдирарди.

Иккинчидан, тўғри йўлни танлаб олган ёш давлатнинг —қатъиятли ва салоҳиятли раҳбариятидан аламзада, режалари амалга ошмаган, орзулари ушалмаган, энг муҳими, халқдан таянч топмаган, ишончини қозонмаган ва умидлари пучга чиққан бир гуруҳ шахслар ўзини "мухолиф" санаб, кураш майдонига киришга, мустақилликни топтаб-янчиб бўлса-да, миллатпарвар, фуқаропарвар можаро чиқариб бўлса-да, ниятларига эришишга уринишар, улар ҳам увадаси чиққан ақида — "бўлиб ташла ва эгалик қил" деган ақидага таянишга уринишарди.

Учинчидан, коммунистик мафкуранинг чекинганидан фойдаланиб, майдонга кириб келаётган диний ақидапарастлик турли хилдаги хорижий ва ватандош даъватчилар қиёфасида маҳалла-маҳалла, қишлоқма-қишлоқ изғиб, кекса-ю ёш, аёл-у эркакни ёппасига ўзи тарафга оғдиришга, улардан ҳозирча мусулмонлар аҳлини, кейинчалик эса ислом лашкарларини ясашга уринарди.

Тўртинчидан, "қайта қуриш" давридаги "эркинлик"лардан фойдаланиб, турли йўллар билан жамғарма орттиришга улгурган "янги бой"ларнинг очкўзлиги, тадбиркорлик шаклидаги товламачилик ва муттаҳамлиги, халқнинг ялпи турмуш даражаси пасайиб кетганлигидан, савдо дўконларининг пештахтлари бўшаб, элнинг оддий кундалик истеъмол молларига эҳтиёжини қондира олмаётганидан фойдаланиб, кечагина бир сўмга сотиб олган нарсасини минг сўмга пуллаётган ҳам кўпчиликнинг шаштини қайтариб қўйди.

Эски қонунлар кучдан қолиб, янги қонунлар яратилаётган оралиқ даврда жиноятчиликнинг бир қадар авж олгани ҳам катта-кичикнинг кўнглида "Энди муттаҳамларнинг замони келди шекилли, пули борнинг гапи гап бўлар экан-да" деган тушунчаларни уйғотди.

Шу ўринда яна бир омилни эсга олиб ўтиш ўринлики, Шўро даврида режали иқтисодиёт халқни баҳоли қудрат боқиб келаётганлигининг натижасида боқимандалик кайфияти шу даражада чуқур илдиз отган эдики, жамият ҳар бир сиёсий воқеа ортидан мўъжиза рўй беришини - дўконлар ва бозорларнинг ўз-ўзидан_ноёб, сифатли ва арзон озиқ-овқат ва саноат моллари билан тўлиб кетишини кутар, шунга орзуманд эди.

Чунки, етмиш беш йил ичида бунақа "мўъжизалар"га бир неча бор гувоҳ бўлган эди.

Чунончи, Сталиннинг ўлимидан сўнг жамиятга бироз эркинлик берилгани, минглаб маҳбусларнинг қамоқдан чиқарилгани, қишлоқ аҳлига бир қадар рўшнолик теккани, Н. Хрущев ишдан кетгандан сўнг савдо дўконларининг бирданига турфа молларга тўлиб-тошиб кетгани, Ю.Андроповнинг зуғуми туфайли омборхоналарда босилиб ётган, "хуфёна иқтисодиёт" тармоғининг бойликлари бирдан юзага чиққани элнинг кўз олдида содир бўлган эди.

Коммунистик мафкура тўпорилаштирилган оммавий онг бу ҳодисаларни социалистик жамиятнинг инъоми сифатида қабул қилган, унинг туб сабаблари ҳақида ўйлаб кўрмаган эди.

Аслида эса қамоқхоналар эшигини баралла очиш Н.Хрущев ва унинг сафдошлари учун "Сталин шафқатсиз ва мустабид кимса эди, социалистик жамиятнинг адолат мезонларини бузган эди. Мана биз тикладик", деган фикрни сингдириш, ўзларининг қўлларида қотган қонни ювиш учун , 1964 йилда рўй берган тўкинчилик эса Н.Хрущевни, 1983 йилдагиси эса Л.Брежневни бадном этиш, мамлакат раҳбариятининг жамики айбларини айрим шахслар зиммасига ағдаришдек маккорона мақсадлар учун амалга оширилганди.

Мана шу руҳда - яъни, ҳар бир янгиланишдан яхшилик кутиб, жисмоний дангасалик ва фикрий танбаллик ботқоғига ботган халқ Мустақиллик қўлга киритилганидан сўнг ҳам турмуш бирданига, ўз-ўзидан ўзгариб, фаровонлашиб кетишига умид боғлагани сир эмас.

Гўё, давлат раҳбари биттагина Фармонга имзо чекса кифоя-ҳамма нарса мўл-кўл, арзон бўлади. Еганинг олдингда, емаганинг ортингда. Ётиб маишатингни қилаверасан.

Мустақиллик эса меҳнат, меҳнат, меҳнат эди. Аввало, уни мустаҳкамлаш, иқтисодий пойдеворини яратиш билангина турмушни ўнглаш мумкинлиги "тайёрга айёр" бўлиб ўрганганларга ҳам, уларнинг таъсирига тушиб қолганларга ҳам малол келарди.

Мана шу пайтда, жамиятнинг тушкунлик ва умидсизликдан, карахтлик ва паришонликдан қутқарадиган, кўнглига далда берадиган соғлом фикр, умидбахш туйғу - яъни Миллий мафкура керак эди.

Бу маънавий таянчни эса ҳозирча халқ фақат бир кишидан -Президентдангина топаётган эди.

Шу ўринда бир нарсани алоҳида таъкидлаш кераккки, мафкуравий қуроллар - оммавий ахборот воситаларини Мустақиллик арафасидаёқ Миллий мафкура билан қуроллаиб, миллий ғояни халққа етказиш йўлига ўтган ва шу йўлда баҳоли қудрат саъй-ҳаракат кўрсатарди.

Ўзларини "мухолифчи" санаган ҳаракатларнинг кам сонли нашрлари ўзларининг ушалмаган орзулари атрофида ўралашар, фақат давлат раҳбари ва ҳукуматга тош отиш билан машғул бўлганлиги сабабли, халқнинг саволига жавоб беришга қодир эмас, шу сабаб обрўси ҳам, таъсир кучи ҳам ҳаминқадар эди.

Очиғини айтиш керакки, ўша мураккаб кунларда Миллий ғояни тарғиб этиш йўлида баҳоли қудрат жонбозлик кўрсатаётган оммавий ахборот воситаларининг айрим ижодкорларининг ўзлари ҳам довдираган бир ҳолатда турар, салгина эпкиндан ўзгариб кетишлари ҳеч гап эмасди. Чунки, уларнинг аксарияти "замон сенга боқмаса, сен замонга боқ" таомилига таянган ҳолда, тилдагина янги жамиятга хайриҳоҳ бўлса-да, эски замонларнинг қайтишини қўмсаш туйғуси оғушида яшарди.

Бахтиёр РИЗО

(Давоми бор)

Соғлом авлод — буюк давлат таянчи

ОТАЛИК БУРЧИ

Доимо катта ҳарфлар билан ёзиладиган ИНСОН аслида ким ўзи? Ҳаёт аталмиш улкан борлиқда Инсон кичик бир зарра бўлсаю, нега унинг ўзи ана шу чексиз оламга ҳукмронлик қилишни истайди? Ўзи яралган бўлсаю, яна яратувчанликка даъвогарлик қилади?

Баъзида улкан кашфиётлар қилган одамзод нима учун унинг қурбонига айланганини сезмай қолади, ўз хатосини тўғрилашга қурби етмайди?

Аслида инсон фақатгина яралмиш эмас, балки яратувчи ҳамдир. Демак, соғлом авлодни дунёга келтириш инсоннинг ўз қўлида. Шу ўринда ўз-ўзидан навбатдаги савол туғилади. Биз, баъзи оталар, ҳаётимиз давомида кўплаб миқдорда спиртли ичимликлар ичамиз, таркибида бир грамми отни ўлдиришга қодир никотини бўлган сигареталар чекамизу, болани тўққиз ой қорнида авайлаб парваришлаган онадан соғлом фарзандлар туғиб беришни талаб қиламиз. Шу талабимиз ўринлими?

Айтайлик, сиз 25 ёшингизда ота бўлдингиз. Демак, ана шу 25 йил давомида туғилажак фарзандингиз сизнинг қайсидир тўқималарингизда мавжуд бўлган, етмиш икки томирингизда қон бўлиб оққан. Эҳтимол, сиз туғилган пайтдаёқ жуссангизга нейтрондан ҳам кичик бир ҳужайра жойлаштирилганини тан олмассиз. Балки чақалоқлик давриңгиздаёқ наслни давом эттиришга куч берувчи яратувчанлик қобилиятини инъом этганига шубҳа қиларсиз. Бироқ авлод суриштирилганда унинг ота-боболари ким ўтганлигига алоҳида эътибор қаратишлари бежиз эмас-ку. Зеро, ўғил бола ҳамма халқларда ҳам авлод давомчиси сифатида тан олинади. Умуман авлодлар ҳақида гап кетганда онамомолар эмас, ота-боболар деган сўз ишлатилишининг ўзидаёқ буюк ҳикмат яширин.

Никоҳ тўйингиз, висол кечаси ёдингиздами? Ҳа, албатта у ширин дамлар кўз ўнгингизда бир умр гавдаланиб туради. Лекин масаланинг бошқа томонини олиб кўрайлик. Тўйгача ва тўйдан кейин ҳафталар давомида қанча спиртли ичимлик истеъмол қилганингизни эслай оласизми? Тўй ҳам ўтади. Эртаси куни (бош оғриғидан сўнг) келин билан ёлғиз қолиб тунни тонгга улайсиз. Кейин эса иллатни аёлингиздан ахтарасиз. Фарзандингизга унинг авлодидан ўтган касалликлар ҳақида ўйлайсиз, имконият топилди дегунча хотинингизнинг юзига авлоди носоғлом эканини айтиб, кўнглини хира қиласиз, лекин ўша вақтда ўзингизнинг жисмингиз ҳам, руҳингиз ҳам носоғлом бўлгани хаёлингизга келмайди. Бунинг устига бадавлат тоғангизнинг тўйингиз дастурхонини безаган ўн яшик ароқ ўз тўёнаси эканини айтиб, керилиб юргани сизга мойдек ёқади. Бироқ ўша ўн яшик ароқнинг келтирган маънавий зарари ҳеч кимни, ҳаттоки сизни ҳам ташвишлантирмайди.

Мутахассисларнинг фикрича, инсон организми спиртли ичимликлар таъсиридан қирқ кун ўтгачгина батамом тозаланар экан. Фарғона водийси томонларда яхши бир анъана сақланиб қолганки, ундан ҳар биримиз ўргансак арзийди. Куёв бўлмиш йигит тўйдан олдин қирқ кунгача оғзига умуман ароқ деган зормандани олмайди, тўйдан сўнг ҳам қирқ кун давомида чилла сақлайди ва ароқ ичмайди. Минг йиллар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келаётган бу удумни биз унутиб қўйгандекмиз. Ҳатто улуғ соҳибқирон бобомиз Амир Темур ҳам фарзандлари ва набираларига чоғир (маст қилувчи ичимлик) ичган пайтда жуфти ҳалоллари билан яқинлик қилмасликни қайта-қайта уқтирган эканлар.

Аслида ҳар бир ўғил болага илоҳий нур орқали наслни давом эттириш қобилияти ато этилган. Наслни эса соғлом ва бақувват қилиб тарбиялаш керак. Демак, биз, оталар, пуштикамаримиздаги наслимизни вақти келиб соғлом туғилиши учун масъулмиз ва уни соғлом ҳолда оналарга етказишимиз керак. Ана шунда оналардан соғлом авлодлар дунёга келади. Ана шундагина жуфти ҳалолларимиздан соғлом фарзанд туғиб беришларини талаб қилишга ҳақли бўламиз.

Рамазон АШУРОВ, журналист

• *Муаллиф ҳақида* •

Рамазон АШУРОВ — 1990 йилда ЎзМУни тамомлаган. Касби журналист. "Кўзгу" жамоатчилик телевидениесида директор вазифасида ишлаган. Оилали. Уч фарзанднинг отаси. Турмуш ўртоғи Дилфуза Зарипова ҳам журналист.

"Сурат ва сийрат" танловига

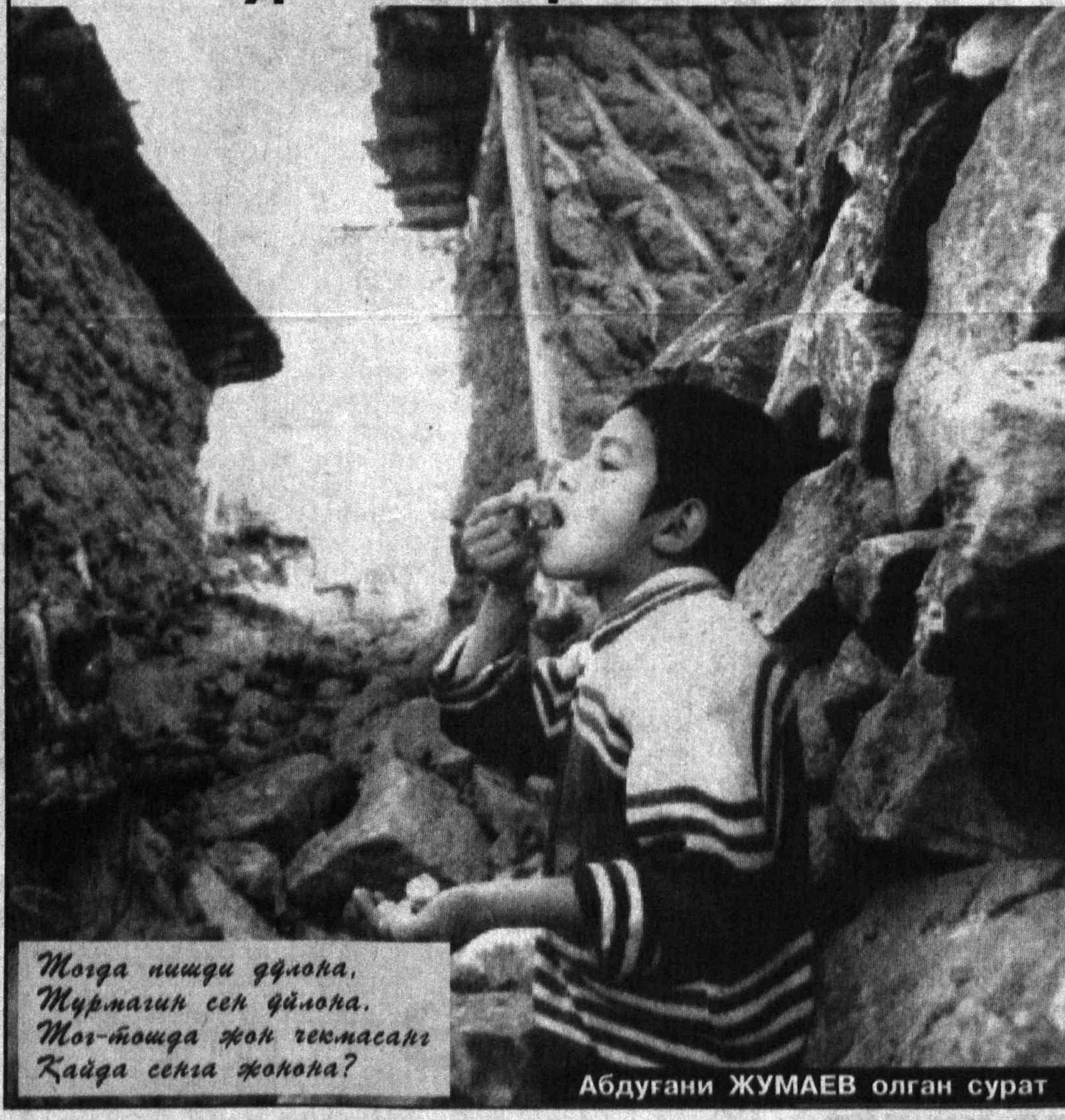

Абдуғани ЖУМАЕВ олган сурат

Ўзбекистон Жаҳон тиллари университети ишдан ажралган ва ажралмаган ҳолда 2000 йилга қуйидаги мутахассисликлар бўйича аспирантура ва докторантурага ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

ДОКТОРАНТУРА: адабиёт назарияси, қиёсий-тарихий типология ва чоғиштирма тилшунослик, таржима назарияси.

АСПИРАНТУРА: ҳозирги миллий адабиёт, адабиёт назарияси, миллий тиллар, герман тиллари, роман тиллари, туркий тиллар, умумий тилшунослик, қиёсий-тарихий типология ва чоғиштирма тилшунослик, таржима назарияси, педагогика тарихи ва назарияси, ўқитиш назарияси ва услубиёти.

Аспирантурага кирувчилар қуйидаги танлов бўйича кириш имтиҳонларини топширадилар:

1. Мутахассислик бўйича
2. Фалсафа
3. Ўзбекистон тарихи
4. Чет тили

Кириш имтиҳонлари шу йилнинг 15 ноябридан бошланади.

Қабул қилинган тартиб асосида расмийлаштирилган шахсий ҳужжат ва мутахассислик бўйича рефератни 2000 йил 1 сентябрдан 2000 йил 1 ноябргача юбориш керак.

Манзилимиз: 700138, Тошкент шаҳар, Акмал Икромов тумани, Собир Юсупов кўчаси, Г-9 а мавзеси, 21-уй, аспирантура бўлими. Телефонлар: (3712) 75-55-61, 75-93-11

Меҳнат инсонни улуғлайди

ИСТИҚЛОЛ БРИГАДИРНИ ФЕРМЕРГА АЙЛАНТИРДИ

Бугун деҳқоннинг елкасига офтоб тегди, айниқса фермерларнинг...

— Томорқангда ўзинг хоҳлагандай ишлашингга нима етсин, - дейди Усмон Юсупов туманидаги "Зафар" фермер хўжалиги раиси Хайрулла Файзиев. — Собиқ иттифоқ даврида минг елиб-югуриб кундузни кечага улаб ишлаганим билан ҳеч вақо орттиролмагандим. Мен тажрибали бригада бошлиғи сифатида шу гапларни айтяпман. Бугун эса замон ўзгариб, турмушимиз яхшиланди. Истиқлол ишбилармон деҳқонларнинг орзу-умидларини рўёбга чиқарди. Шу жумладан, менинг ҳам... Ҳозир қарамоғимда иккита МТЗ-80 трактори, иккита машина, йигирмадан ортиқ қорамол, элликдан зиёд қўй-қўзи, иккита туя ва иккита отим бор. Оиламиз билан далага кўчиб чиққанмиз...

Дарҳақиқат, Хайрулла ака истиқлол инъоми сифатида ана шу нарсаларни қўлга киритди.

У фарзандлари ўқиётган Ҳ.Кенжаев номли мактабни оталиққа олган. Яқинда илм масканига эллик минг сўмлик ўқув адабиётларини совға қилди. Туманда жами бир юз ўнта фермер хўжалиги ва йигирма иккита деҳқон хўжаликларининг ҳаммаси бугунги кунда Хайрулла акадан ибрат олиб, маданият муассасаларига ҳомийлик кўрсатишмоқда.

Файзулла ЭШҚУЛОВ

Тошкент шаҳар Чилонзор тумани ҳокимлиги, Ўзбекистон миллий боғи ва "Туркистон" рўзномаси 2000 йил 16 сентябрь куни

"ВАТАН — ЯГОНА, ВАТАН — МУҚАДДАС"

мавзуида ЁШЛАР САЙЛИ ўтказади.

Ёшлар сайлида: эл севган қизиқчи ва аскиячилар, шоир ва ёзувчилар, "Ниҳол" мукофоти совриндорлари ҳамда таниқли санъаткорлар қатнашадилар.

АЗИЗ ЮРТДОШЛАР! Ёшлар сайлида иштирок этишни истасангиз, боғимизга шошилинг. Боғга кириш бепул.

САЙЛГА МАРҲАБО, АЗИЗ ДЎСТЛАР! Ёшлар сайли ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ БОҒИДА соат 12-00 да бошланади.

ОЛАМ ОВОЗИ

АНГЛИЯГА МАЛАКАЛИ КАДРЛАР КЕРАК

Англия ҳукумати мамлакатга малакали кадрларни жалб қилиш учун Европа Иттифоқи таркибига кирмайдиган мамлакатлар фуқароларининг иммиграцияси ҳақидаги қонунга ўзгартиришлар киритиш пайида. Чунки, бу мамлакатлар фуқаролари евроиттифоқ фуқароларидан фарқли ўлароқ ишга жойлашиш учун махсус рухсатнома олишлари керак бўлади.

Англиядаги малакали кадрлар танқислиги эса энг аввало олий ўқув юртларида талабалик ўринлари тўлмай қолаётганлигидан бошланмоқда. Бу борада айниқса электроника ва компьютер техникаси саноати муаммога жиддий тўқнаш келган. Шунингдек, маориф ва соғлиқни сақлаш соҳасида ҳам малакали ходимлар танқислиги сезила бошлаган.

Ҳукумат кўрилажак чора-тадбирларда буни эътибордан четда қолдирмоқчи эмас.

ГАРОВДАГИЛАР ОЗОД ҚИЛИНАЯПТИ

Хабарингиз бўлса керак, 25 август куни Сьерра-Леонодаги унчалик катта бўлмаган, аммо яхши қуролланган «Вест-сайд бойз» исёнчилар гуруҳи томонидан мамлакатга тинчликпарвар кучлар таркибида кирган Британия ҳарбий аскарларидан 11 нафарини гаровга олган эди. 30 августда эса улардан бештаси қўйиб юборилган ва исёнчилар эртаси куни ўз сиёсий талабларини ўртага ташлаган. Аммо, Британия ҳарбий мудофаа вазирлиги вакилининг хабарига кўра, уларнинг талабларини бажариш, яъни ўтган йили тузилган тинчлик битимини қайта кўриб чиқиш маъқул топилмаган. 150 киши иштирокида ўтказилган жанглар натижасида эса қолган олти нафар аскар ҳам озод қилинди. Маълумотларга кўра, операциялар пайтида тинчликпарвар кучлардан бир нафар аскар ҳалок бўлган ва 12 нафари жароҳатланган. Исёнчилар томондан эса 25 киши ўлдирилиб, 18 нафари, шу жумладан уларнинг командири Фодай Каллей ҳам асирга туширилган.

Сенинг тенгдошинг

ҲАЁТИМДАГИ ҚУВОНЧЛИ КУНЛАР

Чортоқлик Санжар Тошбоев бахти кулган, толеи ёрлақаган ўғлонлардан.

— Мактабда муаллимимиз Зоя Михайловна дарсларда турли давлатлар ҳақида ҳикоя қилиб берганда, унинг сабоқларидан жаҳон бўйлаб саёҳат қилгандек бўлардик, -дея эслайди Санжар. -Бир-биридан кўркам, гўзал шаҳарларни эшитиб, қалбимда хориж давлатларида бўлиш орзуси ана шу болаликдаёқ уйғонган.

— Ҳаётингизда энг қувончли кун қайси? -сўраймиз ундан.

Ҳаётимда омадли — "Умид" совриндори бўлиб, Англияда Миддлесбро шаҳридаги Тиссайд университетида халқаро ҳуқуқ соҳаси бўйича таҳсил олганим ҳам бахтим бўлганидир.

Ундан Англиядаги ҳаёт ҳақида сўрадик.

— У ерда университет институтларга бўлинган. Масалан, иқтисодиёт институти, дизайн институти, компьютер ва янги замон институти каби. Илмни мукаммал ўрганиш учун талаба ўзи кўпроқ изланишига тўғри келади. Сабаби, сабоқ пайти мавзу доирасида асосан топшириқ берилади. Мавзу бўйича пухта билим олиш учун эса барча имкониятлар етарли.

Жуда кўп дўстлар орттирдим, француз Эрик, италиялик Бруно, грециялик Андрус...

Биз ўзбек эканлигимиздан фахрлансак арзийди. Сабаби, аждодларимиз номи у ерда ҳам маълум ва машҳур. Ибн Синони ҳамиша ифтихор билан тилга олишар экан. Дунё давлатлари ҳақидаги суратли харитани кўздан кечираётган университет профессори Жудист хоним Марғилон атласини кўрди-ю, унга маҳлиё бўлиб қолди. Бундан қувонмай бўладими?

— "Умид" Президентимизнинг биз ёшларга ноёб туҳфалари, -дейди Санжар. -Биз хорижда таҳсил олаётган ёшлар бу инъомни элга юз чандон, минг чандон қилиб қайтариш ҳисси билан яшаймиз.

Исроил ЮСУПОВ,
Чортоқ шаҳри

Ўн олтига кирган қиз...

КОМИЛАНИНГ СЎНГГИ НИДОСИ

Комила Сафарова ўн олти ёшда эди. У ҳали ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотмаган, қабиҳ инсонларга дуч келганда вазиятдан қандай қутулмоқ кераклигини билмасди. Унинг ҳаётда ҳаққи кўп эди, афсуски ҳеч кимнинг хаёлига келмаган бир машъум лаҳзада қиз кучли эҳтиросга берилиб, ўз ҳаётига нуқта қўйди. Бунга қўшни йигит — йигирма ёшли Баҳодир Соҳибовнинг хатти-ҳаракатлари сабаб бўлди.

Пешку туман прокурори Хайрулла Ҳасанов мени Захкаш қишлоғида истиқомат қилган Комила Сафарованинг ўз жонига қасд қилиши юзасидан Баҳодир Соҳибовга нисбатан қўзғатилган жиноий иш тафсилоти билан таништираркан, тўғриси, кўнглимда марҳума қизга ҳам, қамоқхонада ўтирган йигитга ҳам ачиниш ҳисси пайдо бўлди. Ёшлик бебошлик деймиз, лекин бундай ҳалокатли оқибатга олиб борувчи бебошликка жим қараб туриш мумкин эмас-да.

Воқеа тафсилоти шундай. Баҳодир ҳарбий хизматдан қайтиб, ҳеч қаерда ишламай бекор юрарди. Ота-онаси ҳам "майли, бир оз дамини олсин, кейин ҳеч бўлмаса далага чиқиб ишлар" деган хаёлда эдилар. Аммо халқ ибораси билан айтганда, йигитнинг "боди баланд" эди. У армияда хизмат қилиб келгани учун ўзини "қаҳрамон" ҳис этар, айниқса бу характерини қизлар олдида яққол намоён этарди. Шунинг учун ҳам у ҳақиқий мард йигитлар сингари қизнинг кўнглини олишга интилмай, тегажоқлик, зўравонлик қиларди. Қўшниси Комила қишлоқдаги йигитларнинг ҳавасини келтирадиган даражада эди. Баҳодир Комилани ўзиники қилиб олмоқчи бўлди. Дабдурустдан бориб: "Сен менга тегасан!" деди. Табиийки, бундай муносабатдан қизнинг нафсонияти лат еди ва бу йигитдан умуман узоқ юришга ҳаракат қилди.

Комила ота-онасига ёрдам бериш учун далага чиқиб ишлар, шом чоғи дугоналари билан хушчақчақ уйга қайтарди. Шундай кунларнинг бирида Баҳодир яна унинг йўлини тўсиб чиқди ва билагидан ушлаб олиб, тегажоқлик қила бошлади. Комиланинг ёнидаги дугонаси, қариндоши бўлган Муҳаббат эса уларнинг ўзаро гапи бордир, деган ўйда нари кетди. Шу ерда Комила Баҳодирга кескин жавоб бериб, бундан кейин йўлини тўсмасликни талаб қилди. Баҳодир эса тап тортмай "Сени шундай қиламанки, мендан бошқа йигит олмайди", дея пўписа қилиб қолди.

Илгари ҳам шунақа гаплар билан қизнинг юрагига ғулғула солиб юргани учун шу куни кечқурун Комила онаси Рўзигул опага йиғлаб бор гапни айтди, "Баҳодир мени тинч қўймаяпти" деди. Рўзигул опа бу гапни кейинга сурмай, дарҳол эри Тойир Холовга етказади-да, кейин эр-хотин биргаликда Комилани олиб, қўшнинисига — Баҳодирнинг ота-онаси ҳузурига йўл оладилар. Мақсадлари йигитни тартибга чақириб қўйиш эди. Аслида улар етти ёт бегона эмас, бир-бировига узоқ қариндош ҳам бўлар эди.

Хуллас, икки томон воқеани яхшиликча айтиб-эшитаётганда Баҳодир безбетлик билан қизга: "Ўзинг мен билан юрасан-ку, доим ҳоли-жонимга қўймайсан, нега энди ота-онангга мени ёмонлайсан? Сенга шоколад олиб берганим эсингдан чиққандир-да!" деди. Қиз бу гапдан лов этиб ёнди-ю: "Қачон мен сен билан юрибман? Ҳамма билан юрсам юраманки, сенга тирноғимни ҳам раво кўрмайман" деди. Шунда Баҳодир иржайиб туриб: "Ҳамма билан юрадиган бўлсанг, сен бузуқ экансан-да" деди. Бу гапдан кейин муҳокама жанжалга айланди. Баҳодир қизга, унинг шаънига тегадиган туҳмат гапларни айта бошлаганидан Рўзигул опа юраги қисиб, тап этиб йиқилди. "Мезбон" қўшнилар унинг юзига сув сепиб, ўзига келтириш билан овора бўлишди. Комила Баҳодирнинг навбатдаги тубанлигидан тамоман ўзини йўқотди, унинг миясига шу топда ўзини ўлдириш билан ифлос, туҳмат гаплардан устун эканлигини исботлаш, номусини шу билан ҳимоя қилиб, Баҳодирдан ўч олиш фикри яшиндай урилди. У югуриб ўзларининг ҳовлисига ўтди. Опаси Фазолатга: "Югур, онам ҳамсояникида ҳушидан кетиб қолдилар" деб уни ҳам жўнатиб юборди-да, ошхонага кириб, ўз жонига қасд қилишга уринди.

Комила Сафаровани касалхонага олиб келганларида унинг тирик қолишидан умид йўқ эди. Зумда милиция, тергов ходимлари уни қуршаб олишди. Ҳаётдан кўз юмаётган бегуноҳ қизнинг: "Мени Баҳодир жонимдан тўйдирганди..." деган сўнгги сўзларини видео тасмасига тушириб олишди.

Комила! Сен хато қилганингни кеч англадинг. Балки Баҳодирнинг ҳам энди кўзи очилгандир. Сенинг ўлим олдидан сўнгги нидоларинг пушаймонлик ва изтироб ичида қолган биз тирикларга нимадандир сабоқ берса ажаб эмас. Эҳтимол биз сен каби, Баҳодир каби ёшларга ҳуқуқий, маънавий тарбияни ҳали етарли даражада бера олмагандирмиз.

Саид БУРҲОН

Огоҳликка даъват

ЎЗ УЙИНГНИ ЎЗИНГ АСРА

— Бизнинг вилоятимизда истиқомат қилаётган аҳолининг қарийб ярмини ёшлар ташкил этади, -дейди "Камолот" жамғармаси Жиззах вилояти бўлими раиси Ғафур Қаршибоев. Уларнинг 678 нафари шу йил баҳорида Ватан хизмати учун қуролли кучларимиз сафини тўлдирдилар. Вилоятда ташкил этилган "огоҳлик" штаби аъзолари орасида уларнинг муносиб вакиллари бор. Вилоятдаги корхоналар, ташкилот ва муассасаларда "Ўз уйингни ҳимоя қил" шиори остида навбатчиликлар ташкил этиляпти. Сурхондарёдаги воқеалар, республикамизнинг қатор ҳудудларида террорчиларнинг қилган қабиҳ ҳаракатлари, унинг натижасида аскарларимизнинг Ватан учун жонини фидо қилиб ҳаётдан кўз юмганлари жиззахлик ёшларнинг қалбига ҳам қаттиқ изтироб, юртимиз душманларига нафрат туйғуларини солди. Улар тунги навбатчилик ташкил этиб, жамоат ташкилотлари, маҳаллалар, қишлоқ фуқаролари йиғинлари фаоллари билан ҳамкорликда ҳамиша сергак туришибди.

ЁШЛАР ИШСИЗ ҚОЛМАЙДИ

Бахмал тумани ҳокимлиги "Меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш, ижтимоий ҳимоялаш" бўлими мустақиллигимизнинг тўққиз йиллиги нишонланган йилда ибратли ишларни амалга оширдилар. Бўлим 745 фойдали меҳнатга лаёқатли кишиларни ишга жойлаштиришга кўмаклашди. Уларнинг асосий қисмини ёшлар ташкил этади. Туманда миллий ҳунармандчилик ривожланганини ёшларнинг иш билан таъминланишига имконият яратмоқда. Бахмал пичоқчилиги, эгарчилиги, жунли маҳсулотлар, зардўзлик мактаби борлиги кўпчиликка маълум. Шу шахобчаларда ҳам ёшлар касб-ҳунар ўрганиб, ижтимоий фойдали меҳнат қилмоқдалар.

Пардабой ТОЖИБОЕВ

Спорт

ЖАЪФАР ИРИСМЕТОВНИНГ "ОЛТИН ТЎПИ"

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси тўққизинчи миллий чемпионатида иштирок этаётган олий табақа жамоалари 27-тур учрашувларини ўтказдилар. Ўтказилган тўққиз ўйинда дарвозаларга ўттизта тўп киритилди. "Навбаҳор" — "Сўғдиёна" учрашувига ташриф буюрган "ашаддий" мухлислар дарвозаларга киритилган тўққиз тўпнинг гувоҳи бўлдилар.

Турнинг марказий учрашуви "Дўстлик" —

"Пахтакор" жамоалари ўртасида бўлиб ўтди. Ўйин 0:0 ҳисобида тугайдиганга ўхшаб турган эди. Учрашувнинг 88-дақиқасидагина Февзи Давлетовнинг қанотдан оширган тўпини Жаъфар Ирисметов боши билан "Пахтакор" дарвозасига киритиб, ўз жамоаси ғалабасини таъминлади.

Наманганда "Навбаҳор" — "Сўғдиёна" учрашуви ҳужумкор руҳда ўтди. Учрашувнинг олтинчи дақиқасида майдон эгалари футболчиси Саид Камолов ҳисобни очди. Шундан сўнг дарвозаларга кетма-кет тўплар ёғила бошлади. Қизиқарли ва сермаҳсул бўлган учрашув 6:3 ҳисобида майдон эгалари ғалабаси билан якунланди.

Мамлакатимизнинг тўрт карра чемпиони "Нефтчи" ўз майдонида "Хоразм" футболчиларини қабул қилиб, рақиб дарвозасига учта жавобсиз тўп киритишга муваффақ бўлдилар.

"Бухоро" — "Насаф" учрашувида дарвозаларга еттита тўп киритилди

Андижонда эса майдон эгалари рақиб дарвозасига жавобсиз беш тўп киритишга муваффақ бўлдилар. Майдон эгалари ўйинчиси Бахтиёр Ҳамиддуллаев уч тўп муаллифи бўлиб, "хет-трик"ка эришди. Унинг киритган тўплари йигирма иккитага етди.

Навоийда "Зарафшон" — "Трактор"ни қабул қилиб, ўйинни меҳмонларга бой бериб қўйди.

"Қизилқум" — "Сурхон" учрашуви 1:1 ҳисобида дуранг натижа билан якунланди.

"Кимёгар" ўз майдонида "Семурғ"ни 1:0 ҳисобида мағлуб этди. Ягона тўпни Игор Нестеров киритди.

"Темирйўлчи" — "Гулистон" учрашувида ҳам майдон эгаларининг қўли баланд келди.

Тўпурарлар баҳсида Жаъфар Ирисметов 26 тўп билан карвонбошилик қилмоқда. Мухсин Муҳаммадиевда 24 тўп, Зафар Холмуродовда эса 23 тўп бор.

Тўққизинчи миллий чемпионатнинг 28-тур учрашувлари кеча 12 сентябрда ўтказилди.

27-турдан сўнг жамоаларнинг жадвалда тутган ўрни:

Жамоалар	Ў	Ю	Д	М	Т-н	О
1. "Дўстлик"	25	20	3	2	64-27	63
2. "Самарқанд"	26	19	1	6	72-30	58
3. "Насаф"	27	17	7	3	60-35	58
4. "Нефтчи"	27	17	6	4	55-26	57
5. "Навбаҳор"	27	15	7	5	67-34	52
6. "Бухоро"	27	13	4	10	42-40	43
7. "Андижон"	27	11	8	8	56-38	41
8. "Пахтакор"	27	11	6	10	45-39	39
9. "Сурхон"	27	11	6	10	48-47	39
10. "Семурғ"	27	10	7	10	44-42	37
11. "Трактор"	27	11	3	13	41-38	36
12. "Қизилқум"	27	7	10	10	28-38	31
13. "Металлург"	27	8	7	12	27-42	31
14. "Сўғдиёна"	27	7	5	15	35-56	26
15. "Кимёгар"	27	6	7	14	26-45	25
16. "Зарафшон"	27	6	7	14	23-52	25
17. "Гулистон"	26	7	3	16	29-46	24
18. "Темирйўлчи"	27	6	5	16	39-66	23
19. "Хоразм"	26	4	6	16	22-46	18
20. "Турон"	26	4	6	16	23-59	18

Талъат ЮСУПОВ

Эрта гўзал бўлиб отади тонглар,
Бахт каби омонат ўртаган ҳар ғам.
Юрак торларимдек омонат турар
Омонат дунёнинг кўприклари ҳам.

Абдуғани ЖУМАЕВ олган сурат

"САМАРҚАНД-ДИНАМО" МУХЛИСЛАРИНИ РАНЖИТДИ

Маълумки, яқинда "Небитчи" билан бўлган биринчи ўйин 4:3 ҳисобида туркманистонликлар фойдасига ҳал бўлган эди. Рақиб майдонида тўртта тўпга учта жавоб қайтариш, албатта яхши натижа.

Куни кеча Осиё кубок эгалари кубогининг жавоб учрашуви Самарқандда бўлиб ўтди. Ўйин мухлислар кутганидек, самарқандликларнинг шиддатли ҳужумлари билан бошланди. Бироқ, туркманистонлик футболчилар ташаббусни қўлдан бермай, майдонда бир-бирини тушуниб, яхши ўйин кўрсата бошлади. Александр Петров ҳисобни очиб, меҳмонларни олдинга олиб чиқди. Шундан сўнг биринчи бўлим самарқандликларнинг кетма-кет ҳужумлари ва туркманистонлик футболчиларнинг онда-сонда хавфли ҳужумлари билан ўтди. Умид Абдураҳмоновнинг 20 метрдан тепган тўпи дарвоза тўрига бориб тушди. Ҳисоб:1:1

Ўйингоҳда тўпланган минглаб томошабинлар иккинчи бўлимда "Самарқанд—Д" жамоасини қўллаб қувватлашарди. Айниқса, ҳамюртимиз Равшан Бозоровнинг меҳмонлар дарвозасига киритган чиройли тўпи ишқибозларни қувонтириб юборди. Бироқ, ўйиннинг 75-дақиқасида Омонмурод Мередов ҳисобни 2:3га етказди.

Абдусодиқ НАМОЗОВ

ҚОРАСУВДА БОКС ТУРНИРИ

Қорасув шаҳрида байналминал-жангчи Эркин Туробжонов хотирасига бағишланган бокс турнири бўлиб ўтди. Унда 1986-1987 йилда туғилган юзга яқин ёш "чарм қўлқоп" усталари 12 вазн тоифаси бўйича ғолиблик учун курашдилар.

Жамоа ҳисобида қорасувлик ёш боксчилар фахрли ўринни эгалладилар.

Ғолибларга "Камолот" жамғармасининг Қорасув шаҳар бўлими раиси Муроджон Маматаюпов ҳамда марҳум жангчи Эркин Туробжоновнинг оила аъзолари томонидан совғалар топширилди.

Сирожиддин ҲАСАНОВ,
Оловуддин ДАДАЖОНОВ

ОЛАМ ОВОЗИ

СОБИҚ ВАЗИРНИНГ СОДИҚ ТАРАФДОРЛАРИ

Исроилнинг собиқ ички ишлар вазири Арье Деринининг пора олганлиги ҳақидаги жиноий иш мамлакат судларида ўн йилга яқин давом этгач, суд ниҳоят унга белгиланган уч йиллик қамоқ жазосини қўллашга қарор қилган ва 3 сентябрь куни у Рамл шаҳридаги «Маасияху» қамоқхонасига келтирилган эди. Шу куни ШАС партиясининг собиқ раҳбари тарафдорлари ўтирган автобуслар колоннаси мамлакатдаги энг катта Иерусалим—Тель-Авив трассасидаги ҳаракатларга жиддий халақит берган ҳолда маҳкумни кузатиб келдилар. Шундан сўнг улар қамоқхона биноси олдида бир неча минг кишилик митинг ўтказиб, унда дарвоза олдида палатка тутишга келишиб олдилар. Ўшандан бери ана шу палаткада ҳар куни ўнлаб одамлар ўз содиқликларини намойиш қилган ҳолда қоровуллик қилиб чиқмоқдалар ва ўз-ўзидан шаҳар аҳолисининг норозилигини келтириб чиқармоқда.

ПРЕЗИДЕНТ ҚЎРИҚЧИЛАРИ МАШИНАСИ УРИЛИБ КЕТДИ

Душанба куни кечқурун Президент Путин ўтирган кортежни Кремлдан Триумфальной саройи томон кузатиб кетаётган қўриқчилар машинасига йўл ҳаракати қоидасини бузган номаълум «Жигули» келиб урилган. Кузатувчилар машинаси айланиб тушган бўлсада, ундаги қўриқчилар тан жароҳати олган, холос. «Жигули» ҳайдовчиси эса соппа-соғ. Президент ўтирган машина бу тасодифдан умуман талофат кўрмаган.

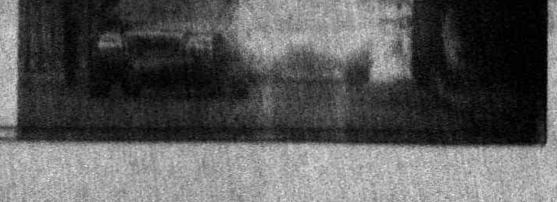

Туркистон ҚАҲВАХОНАСИ

УНВОНДАН УСТУН БАХТ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Собиржон Мўминов билан суҳбат.

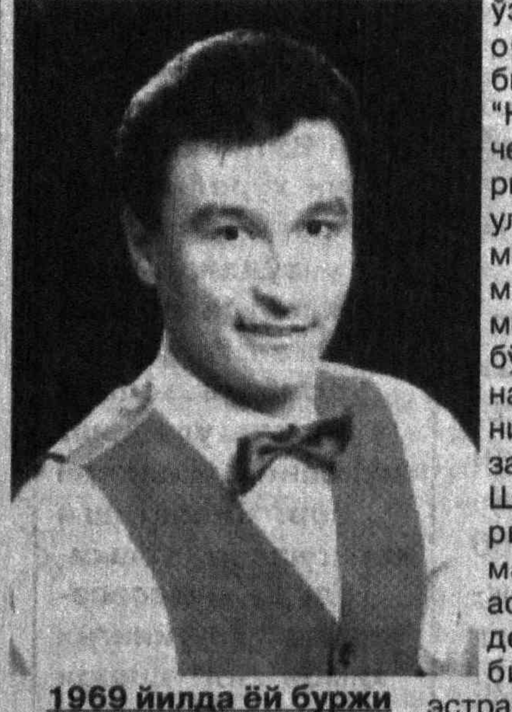

1969 йилда ёй буржи остида туғилган. Спорт, адабиётга қизикади. Камтарин, хушфеъл. "Ўзбекнаво" гастрол концерт бирлашмаси хонандаси.

— Собир ака, аввало юртимиз мустақилликка эришгандан сўнг сизга инъом этилган тухфа ҳақида гапирсангиз.

— Аввало, шундай буюк юрт фарзанди бўлишим Оллоҳнинг менга берган инъомидир. Она юртимизнинг равнақ топиб, дунё мамлакатлари ўртасида обрў қозониши, ўз фарзандларига мустақилликдай буюк бахтни инъом этиши мен учун унвондан-да устундир. Мустақилликка эришганимиздан сўнг ҳамма соҳадаги ўзгаришлар дилни қувонтиради. Санъат ва санъаткорларга берилган эътибор эса бизни тинимсиз ижод қилишга ундайди. Мустақиллигимизнинг тўққиз йиллик тўйида камтарона меҳнатимни қадрлаб, менга "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист" унвонини беришни лозим кўрган Президентимизга, халқимизга ўз миннатдорчилигимни билдираман. Бу унвонни менга муносиб кўрган Ватанимиз, халқимиз ва мухлисларим ишончини янги-янги қўшиқлар, янги ижодий йўналишлар билан оқлашга ҳаракат қиламан.

— Бугунги ўзбек эстрадасининг ютуқлари ва камчиликлари нималардан иборат, деб ўйлайсиз?

— Бугунги кунда баъзи санъаткорларнинг Ғарб ва Шарқ эстрадасига қилаётган тақлидлари ўзбек эстрадасининг обрўсига, ривожига бироз путур етказади. "Нима учун биз турли чет эл куй ва қўшиқларига тақлид қиламиз-у, улар бизнинг санъатимиздан фойдаланишмайди" деган фикр мени қийнайди. Керак бўлса, бизнинг биргина "Шашмақом"имизнинг ўзи беш қитъани забт этишга қодирдир. Шундай куй-қўшиқларимиз қадрини билмаслигимиз бизнинг асосий камчилигимиз деб биламан. Лекин бизда ўзбек миллий эстрадасини, халқ оғзаки ижоди намуналарини, классик куй-қўшиқларни маромига етказиб куйлаётган, дунё саҳнасида обрў қозонишга мушарраф бўлаётган хонанда-созандаларимиз борки, улардан фақат фахрланмоқ жоиздир.

— Сиз санъаткор бўлишни орзу қилганмидингиз? Орзуингиздаги санъаткор бўлдингизми?

— Албатта, санъаткор бўлиш энг эзгу орзум эди. Бунинг асосий сабаби, санъаткор оиласида туғилганлигимдир. Махсус мусиқа билим юртида "скрипка" сози йўналишида ўқиб юрган кезларимдаёқ санъатга, санъат аҳлига қизиқишим, эътиборим кучли бўлган. Билим юртининг "вокал" факультетини ҳам тугатиб, Ўш шаҳридаги "Бобур" мусиқа-драма театрида хонанда бўлиб ишлаганман. Барча устоз санъаткорларимнинг радио ва телевидениедаги чиқишлари мени янада санъат оламига чорларди. Шерали Жўраевга жуда ўхшагим келарди. Фаттоҳхон Мамадалиев қўшиқларини жону дилим билан тинглардим.

Менимча, "орзумдаги санъаткор бўлдим" деган ижодкорнинг ижоди тўхтайди. Санъат шундай даргоҳки, у фақат ўз устида ишлашни, тинимсиз меҳнат қилишни талаб қилади. Мен ўз орзумдаги санъаткор бўлишга ҳали ҳам интилмоқдаман ва интилиб яшайман.

— Собир ака, янги олинаётган "Беш қисмат" номли бадиий фильмда бош қаҳрамонлардан бирини ўйнаётган экансиз? Фильм режиссёри Машраб Кимсановнинг таъкидлашича, сиз бу ролни ҳақиқий актёрона маҳорат билан ижро этибсиз?

— Ҳа, "Беш қисмат" бадиий фильмида бешта бош қаҳрамоннинг бирини ўйнадим. Суратга олиш жараёнида режиссёр Машраб Кимсанов ва маҳоратли актриса Адолат Кимсановалардан кўп нарсаларни ўргандим. Тўғрисини айтсам, кинода роль ижро этиш жуда қизиқарли ва шу билан бирга машаққатли иш экан. Энди фильмдаги ижром тўғрисида бир нарса дейиш қийин. Фильм экранга қўйилгандан кейин қандай ижро этганим томошабинлар ҳукмига ҳавола бўлади!

— Яратган қўшиқларингизнинг аксарияти садоқат, вафо, севги мавзусини ташкил этади. Садоқат туйғусини сиз қандай баҳолайсиз?

— Садоқат — муқаддас туйғу. Ота-онага садоқат, Ватанга садоқат, ёрга бўлган садоқат инсонга хос фазилатдир. Ушбу табаррук туйғуга муносиб бўлиш мард ва жасур йигитларнинг бурчи деб ўйлайман. Қўшиқларимда мадҳ этиладиган ҳақиқий муҳаббатли, садоқатли инсон бўлишни орзу қиламан.

— Фарзандларингиз санъаткор бўлишига қарши эмасмисиз?

— Худога шукур, икки ўғлимиз бор. Турмуш ўртоғим Назирахон билан фарзандларимизнинг бири дипломат, иккинчиси прокуратура ёки суд соҳасида етук мутахассис бўлишини ният қиламиз.

— Тилакларингиз?

— Юртимиз осмони мусаффо, юртдошларимиз кўнгли ҳамиша нурафшон бўлсин!

Шоира ҲАСАН қизи

Қамалак

ИЖОД МАСЪУЛИЯТИ

Севимли шоиримиз Усмон Азимнинг "Ўзбекистон Халқ шоири" унвонини олганлиги ҳамда 50 ёшга тўлганлиги муносабати билан қутлаш баҳона суҳбатлашмоқчи эдик. Кўнглимиздагини сезди шекилли, у киши унвон ҳақида эмас, кўпроқ ёшлар ҳақида суҳбатлашишни афзал билди

— Бугунги ёшларга қандай қарайсиз?

— Ҳавасим келади. Мустақил Ўзбекистонда яшаш ва шахс сифатида шаклланишнинг ўзи ҳавас қиларли иш. Шўролар давридаги каби "темир девор"лар сиқувини тасаввур ҳам қилолмай ўқиш, меҳнат қилиш — бахт. Бу бахтнинг кундалик яшаш тарзига айланиб бораётгани ва шу сабабдан баъзан уни пайқамасдан ўтиб кетишимиз эса, эркимиз йўлида анча қадамлар босиб қўйганимиздан далолат беради.

Бизнинг ёшлик — тилимизни, маданиятимизни ва халқ сифатидаги бошқа фазилатларимизни йўқолиб кетиши мумкинлиги хавф-хатари остида ўтган., У пайтлар жаҳонда битта тил бўлади деб сурбетларча, ошкора эълон қилинган эди. Мен ҳозир ҳам ўша гапларни эсласам, сесканиб кетаман. Чунки ўз маданиятидан юз ўгирганлар ҳам пайдо бўлаётган эди...

Нега бу гапларни эсладим? Ҳозир мустақилликка алланечук бепарво бўлиб қарайдиганлар, чет шабадаларнинг таъсирида қилпиллайдиганлар ҳам учраб турибди. Мен мустақилликка раҳна соладиган ҳар бир ҳаракатни — хиёнат деб тушунаман. Мустақилликка муносабат енгил-елпиликни кўтармайди. У ўзига жиддий муносабатни талаб қилади. Мустақиллик — ҳурлик, озодлик, тўкин-сочинлик ва демократия каби сўзлардан аввал туради ва уларнинг тўлиқ маънодаги асоси ҳисобланади. Шахсан менга, Ўзбекистоннинг мустақиллигисиз озодлик — жуда эриш ва фожеали туюлади. Аллақандай халифачилик тузмоқчи бўлаётган болакайларнинг нодонлиги шундаки, улар бизни яна мустамлакачилик сари етакламоқчи бўлаётган айёрларнинг қўлида ўйинчоқ бўлиб қоляптилар. Чунки имонли одамлар ҳамиша ўз Ватанларининг манфаатларидан келиб чиқиб иш тутганлар. Ватанга муҳаббатсиз Оллоҳнинг ёнига бориб бўлмайди. Ватанга хиёнат — Оллоҳга қилинган энг буюк хиёнатдир.

Аммо бу нодонлар бир ҳовуч. Ватан суянса, елкасини мардона тутадиган ёшларимиз ҳам кўп. Худо қудрати билан улар Ватан каби катта боғнинг боғбонлигини аста-секин, лекин меҳру ишонч билан қўлга оляптилар...

— Энди ёш шоирлар ҳақида гаплашсак...

— Майли...

— Улар кўпроқ севги ҳақида ёзишяпти. Севги бўлмаганда, шеърият ҳам бу қадар эътиборга тушмасди, деган гаплар ҳам бор. Фақат муҳаббат ҳақида ёзиш ёшлар ижодининг кўламини торайтириб қўймаяптимикан? Нима деб ўйлайсиз, шеъриятга мавзу кўламининг кенглиги керакми, ё...

— Удда қилинса ҳамма нарса ҳам керак... Севги ҳақида ёзишга келсак... Ёшлар яна нима ҳақида ёзишсин? Сиз тенгиларнинг севгини ёниб, тўлиб-тошиб куйлаши — жуда табиий ҳол. Кўламга келсак, бу ҳар бир ижодкор истеъдодининг йўналишидан келиб чиқадиган ҳодисадир. Кўламни мавзу маъносида айтаётган бўлсангиз, унга жуда кўп нарса — шахсий кечинмалардан тортиб, замоннинг нафасигача тегиб ўтади... Бу алоҳида — теранроқ суҳбат талаб қиладиган гап.

Аммо, менимча, мавзудан кўра, асарнинг бадиий савияси қай даражадалиги муҳимроқ. Мавзу долзарблиги ва муқаддаслигидан баъзилар ўзларининг адабий ночорликларини хаспўшлаш учун фойдаланадиларки, бу имитациянинг шўролар даврида устаси фаранглари кўп эди.

— Сизнингча, ҳозирги ёшлар ижодидаги муаммолар...

— Назаримда, матбуотда Адабиёт олдидаги масъулият етишмаяпти. Ким нима кўтариб келса, босилаётгандай. Адабиётнинг ҳамма эшиклари ланг очиб қўйилгандай...

— Битта табақасини очиб берсак ҳам кифоя, демоқчисиз-да?

— Кимга қандай! Биров адабиётга кириб келаётганда, ҳамма эшикни ланг очиб қўйсанг ҳам ярашади, бошқа бировга, сиз айтгандай, бир табақасини... Бировларга эса, умуман очмаса ҳам бўлади. Гарчи уларнинг кўпи, бир бало қилиб, девордан ошиб тушишса ҳам. Чунки истеъдодсиз одамлар ичида негадир абжирлари ва устамонлари кўп бўлади. Кириб олганларидан кейин эса... Бу ёғига мисоллар кўп.

Ҳамма нарсани истеъдод ҳал қилиши шарт.

Иккинчидан, ёзувчининг ҳаваскорлик даври маҳсулоти ўқувчи кўзига тушмаслиги шарт. Ҳаваскорона асарлар эълон қилинмаслиги лозим. Бу ҳол, бир тарафдан, бўлғуси ёзувчидан ҳақиқий адабиёт қолдирса, иккинчи тарафдан, ўзи ҳам шу йўсинда ёзиш билан чекланиб қолиши мумкин.

Ҳозир эълон қилинаётган баъзи асарларнинг эса деворий газеталарга чоп этиш учун ҳам ўйлаб кўриш лозимдек туюлади менга.

Танқидчилигимизнинг, билмайман, қаёққа ғойиб бўлиши ва йирик адабиётларимиз Муаллимлик бурчларини ўзларидан кўнгилли тарзда соқит этишлари муносабати билан Адабиётимизда талабчанлик йўқолиб бораяпти.

— Инсон истеъдодсиз туғилмайди, деган гапнинг тагида истеъдод шаклланиб борувчи нарса, деган ишора ҳам борга ўхшайди. Сизнингча, истеъдодни шакллантирувчи омиллар нимадан иборат?

— Истеъдод изланувчан ва меҳнаткаш одамнинг зиммасига тушган бўлса — олам гулистон! Меҳнат ва изланиш — истеъдодни олмосга айлантиради. Яна бир фазилат — ирода. Адабиётнинг катт юки иродасиз одамни тез букади. Энг сўнггиси — шароит. Бунга кўп нарса киради. Бўлажак адиб қай тарзда, қай ёшда етарли билим олди; юрагининг фаоллик даражасини ошириш имконияти қай даражада кечди; кимларни ўқиди — кимларнинг ёзганларини рад этди ва кимларнинг китоблари олдида ҳайратга тушди... Бу албатта, унинг ёшликдаги кечмишлари. Кейин... Кимга уйланади? Оиласи унга суянч бўладими, йўқми? Турмуши қалай? Ўқиш-ўрганишда доим ҳамроҳими? Худо яратган мўъжиза — дунё олдида ҳайратга тушишдан тўхтаб қолгани йўқми? Ўз қадрини биладими? Аммо, энг муҳими, ижодкор таянчини ўзидан топиши лозим. Оллоҳнинг энг мукаммал ижоди — инсонда шунчалар буюк қудрат яширинганки... Навоийни бир эсланг!

Айтгандай, Навоий мудом ёдингизда бўлсин! Қандай қилиб яшашни бу улуғ зотдан ўрганинг! Бизга ўхшаганларнинг майда-чуйда шуҳрати ичингизни қиздирмасин!..

— Баъзан ижодкор бой бўлиши керакми, ёки камбағал қабилидаги баҳсларга дуч келиб қоламиз.

— Бу ерда баҳс йўқ. Нимаки тақдирига ёзилган бўлса, ҳақиқий ижодкор чидайди. Аммо дунёга қарасангиз, аксарият ҳолларда ўзига тўқ одамлар Адабиётни яратганига гувоҳ бўласиз. Навоий, Бобур, Нодира, Толстой, Пушкин... Кўряпсиз, баҳсга ўрин йўқ. Агар Гулханийга шароит бўлганда, эҳтимол ўзбек адабиёти яна бир даҳога эга бўлармиди? Ким билсин... Бу ёғи Худонинг хоҳиши. Аммо турмуш ташвишлари билан ўтадиган даҳонинг қимматли вақти инсоният учун тўлдириб бўлмайдиган йўқотишдир.

— Демак, "фаровонлик бор жойда шеърият ўлади" деган қарашларга қарши экансиз-да? Бу сизнинг шахсий фикрингиз бўла қолсин. Истеъдоднинг кушандаси ҳақида нима дея оласиз?

— Қўрқманг, Бу албатта менинг шахсий фикрим. Фаровонликка келсак, биз орзу қилаётган бўлажак адиб ундан ўтмишдаги буюклар каби оқиллик билан фойдаланади деб ўйлайман.

— Истеъдоднинг қандай кушандалари бор?

— Биринчи кушанда одамнинг ўзи. Бетоқатлик, иродасизлик, шуҳрат орқасидан қувиш, меҳнат қила билмаслик... Аммо ҳозир бугун учун долзарб бўлган икки иллат — ичкиликбозлик ва гиёҳвандликка алоҳида тўхтаб ўтмоқчиман. Ақл ва руҳни емирувчи бу оғулардан қанча олис юрилса, шунча яхши. Ахир, қанчадан қанча етук одамлар бу заҳри-заққумнинг домига тушиб, қайтиб чиқолмаганлар! Атрофга қаранг, мисол керагидан ортиқ даражада...

Яна бир кичиккина касаллик. Ижодкор "дарвеш" бўлмоғи лозим экан. Бу "теория" — истеъдоди олдидаги бурчларини унутган баъзи одамларнинг ўзларини оқлаш учун тўқиган сафсаталари. Шоир — энг улкан масъул одам. Буни теран ҳис қилмоқ зарур.

— Ёшларга тилакларингиз...

— Ўзбекистондай Ватани бор одамларнинг мард, ҳар томонлама етук, ўқимишли ва бахтли бўлишларига ишонаман. Ҳамма эзгу хислатлар ёшларимизга ёр бўлсин. Юрт ва халқ олдидаги фарзандлик масъулияти уларни тарк этмасин.

Ҳамсуҳбат:
"Туркистон" мухбири
Шоди ОТАМУРОД

Гурунг

ЙЎҚОТМОҚ — КУЗАККА ХОС...

Ям-яшил боғ ичра
Япроқ сарғайди.
кўнглимда бир нозик
Титроқ сарғайди.

— Кўзингни юм, юрак,
Ухлагин, десам,
Барибир бир "оҳ"и —
Уйғоқ сарғайди.
Чидамим зўр эрди
Ситамга... Э, воҳ,
Бир япроқ дардида
Узоқ сарғайди.

Мени ўлдургуси
Ўзганинг ғами —
Оҳ, кўзим сарғайди,
Тирноқ сарғайди.

Мени бемор йўйма,
Бир барг дардида
Жону жисмим ўртаб
Қийноқ сарғайди.

Шамол узиб ўтди
Баргни бандидан,
Баргу кўнгил аро
Фироқ сарғайди.

Кўз ташламай айтгин —
Кўзинг ёшланур —
Ҳолатим ичида
Чироқ сарғайди.

Эй, дунё, не учун
Жиму лолдирсан?
Инсон бир сўзингга
Муштоқ сарғайди.

Ўлиму яшашнинг
Сирин айтмайсан —
Воҳ, ажаб сарғайди,
Сўроқ сарғайди.

* * *

Мен охири ишондим,
Очилиб тўлмоғимга,
Кечишим —
масту аласт,
Кўнглим — шароб
— ишондим.
Мен охири ишондим,
Вақт етиб ўлмоғимга,
Оқибатим бир сиқим
Хоки туроб — ишондим.

Ишондим — адоғи йўқ
Дун беадад яралган —
Бу ишончдан
руҳимнинг
Асослари тузилди.
Ишондим — оҳ,
руҳимга
Илоҳ нури ўралган —
"Тангрим, ёлғизим...",
дедим —
Кўз ёшларим
тизилди...

* * *

Сени севмоғимни
Тан олдим. Кўндим.
Юрагим кенгайди —
Юракка тўлдим.

Азо бу ситамга
Сархуш чўлғондим —
Сени соғинмоққа
Мангу уйғондим.

Исмингни тўлғониб
Айтган чоғимда,
Баҳор-куз баробар
Тушди боғимга.

Йиғладим. Дунёга
Сиғмади қадар —
Кулдим — ўртанишдан,
Йиғлашдан баттар.

Кўрдим, аниқ кўрдим
Томуғнинг тарзин...
Бахт шуми, азизим,
Шуми, азизим?

Бораман — юракни
Дунёга ёзиб —
Тош бахтни гул каби
Бағримга босиб...

* * *

Гоҳ бошни бекитдим —
тўкилди тошлар,
Гоҳ юмдим кўзимни —
ёмон тўкилди.

Ҳар онда юлдузли
дамларни кечдим —
Пойимга чақнаган
осмон тўкилди.

Руҳимнинг дамидан
синди сарҳадлар —
Ҳамма чексизликдан
давон тўкилди.

Хазонрез оралаб
бораман ғамгин,
Сенга — барг, оҳ, менга
жаҳон тўкилди.

Кўкнинг васияти
ҳануз ўшадир —
Пайғамбар дилига
Қуръон тўкилди.

Кўнглингни тут бугун
олам узраким,
Боқ,менинг кўксимга
раҳмон тўкилди.

Қон ўлди дунёнинг
ёқаси, ёраб,
Кўзидан қатра ёш —
Усмон тўкилди.

* * *

Анҳорнинг ранги
— синиқ,
Осмон баланду тиниқ.
Гўдак куз боғда хомуш.
Август билмайми-
билиб,
Ёзги шаробга тўйиб,
Чоҳга тушган Алпомиш.

Зар тортдаги илк
барглар,
Тўлиб боради дардлар,
Юрагим — ярадор ғоз.
— Қайдасан? -бу
шўр жарчи
Эҳтимол Барчин?
— Барчин!
Йўқотмоқ —
кузакка хос...

Тобора сўзим манзур,
Тобора қўшиқ
машҳур —
Кузак — тобора бекам.
Тобора юрак мастур...

Усмон АЗИМ

Муҳаббат бекати

ТЕНГ-ТЕНГИ БИЛАН...МИ?

Севги... У илк бор Насибанинг қалбига кириб келганида бутун дунёни юрагига сиғдиргиси, Отабекни севишини оламга жар солиб айтгиси келарди. У чиндан-да бахтли эди. Отабек уни жон-дилидан севар, у учун ҳамма нарсага тайёр эди. Икки дилнинг бир-бирига бўлган севгисидан ортиқ бахт борми, оламда?

Кунлар шу зайл бир маромда ўтди. Тунда паноҳ бўлган дарахтзорлар, ҳамроҳ ўриндиқлар севишганларга содиқ эди.

Бир куни икковлон боғда ўтириб, тўйдан кейинги ҳаётлари ҳақида ширин орзулар қилишаркан, йигит маъюсланиб қолди. Насиба — кимсан шаҳардаги баобрў фирма раҳбарининг якка-ю, ёлғиз қизи. Тагида машина. Нима деса отаси киприк қоқмай бажаради. У эса...кўл учида кун кўрадиган оддий бир деҳқон оиласидан. Отаси далада кетмончи, онаси уй бекаси, жўжабирдай жонга қарайди. Оиланинг катта ўғли бўлган Отабек шаҳарга ўқиш учун келган. Мана, институтни битирди, ҳам. Энди ишлаш, пул топиш лозим. Лекин, ўқитувчи бўлиб ишласа, арзимаган ойлик билан Насиба орзусидаги ширин ҳаётни қуриб бера олармикан?

Отабекнинг ўйланиб айтган гапларини эшитган Насиба қаҳқаҳ уриб кулди:

— Эҳ, Отабек ака,шуни ҳам ўйлаб ўтирибсизми. Адам бор эканлар, ҳеч нарсанинг ташвишини қилманг...

Орзу қилганларидек, дабдабали тўй ҳам бўлиб ўтди. Азамат ака ёлғиз қизидан ҳеч нарсани аямади. Асал ойини ўтказиш учун гўзал Париж шаҳрига путёвка ҳам, шаҳардан квартира ҳам олиб берди. Ёш келин-куёвнинг ҳамма ҳавас қилгудек турмушлари бошланди...

Дунёда ҳеч нарса абадий эмас. Шу каби Азамат аканинг фирмаси инқирозга учради. Бу Насибанинг оиласига таъсир қилмасдан қолмади, албатта. Эрининг ойда топадиган уч-тўрт минг пулига қаноат қилмай, тез-тез отасиникига бориб, пул олиб келадиган Насиба энди эсанкираб қолди. Нима қилсин? Ахир, яхши еб-ичишга, яхши кийинишга ўрганиб қолган-ку! Энди суюқ ош ичиб, модадан қолган кўйлакларини кийиб, оддий юравeрадими? Йўқ, йўқ!

Насиба бунга чидолмайди. Унинг кундан-кунга хархашаси ортиб борарди. Тоқати тоқ бўлган Отабекнинг савдода ишлашдан ўзга иложи қолмади. Бахтсизлик бир келса, кетма-кет келганидек, қўшни шаҳарга борганида, бор молини ўғирлатиб қўйиб, пулини тўлашга мажбур бўлди. Рўзғорни бутлайман деб қарзга ботди.Насиба эрини ношуддан олиб ношудга соларди:

— Қачонгача сабр қиламан? Сизни деб машинамни, тилла асбобларимни ҳам сотдим. Энди ўзимни ҳам сотайми?! Ўлар бўлсам, ўлиб бўлдим, бунақа турмушдан...Ҳе, сендақа лапашангни... Барибир тенгим эмассан-да!

Бу каби ҳақоратлар Отабекнинг иззат нафсига тегарди.- Шундай дамларда Отабекнинг кўз олдига Насиба, ўша талабалик давридаги Насиба гавдаланарди-ю, унинг аслини ўша пайтда билмаганига афсусланар, аламини ичкиликдан оларди...

...Тун бўлишига қарамай кўчалар одамлар билан гавжум. Муюлишдаги барга бурилди. Улфатлари бор экан. Арақ сотиб олиб, ёнларига қўшилди. Стаканни тўлдириб қуйди, ичди... ва яна... Ўйлай бошлади: Кейинги пайтда қўшнилар ҳам ачиниш билан мени кузатадиган бўп қолишувди-я... Бу ёқда қарзлар... Уза олармиканман? Отасининг айтган гапи ёдига тушди.

— Болам, сен уни фирма бошлиғининг қизи дединг. У биздек деҳқонларни менсирмикин?

— Йўқ, дада, қиз мени севади. Асосийси шу-да, — деганди.

Нақадар ҳақ бўлган экан, отаси.

Юра-юра катта йўл ёқасига чиққанини сезмай қолди. Йўналишини ўзгартиришга уринмасин, оёқлари унга бўйсунмас эди. Отабек тўғридан чироқларини ёқиб келаётган юк машинасининг товушини, унинг бўғиқ сигналини аранг эшитди-ю, кучли зарбдан бетон ариққа учиб тушди. Насибанинг гўзал чеҳрасини сўнгги бор эсларкан, юрагини нимадир тимдаладию, сўнг ҳаммаси тамом бўлди...

Азиза ИЛҲОМОВА,
ЎзДЖТУ талабаси

Туркистон

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир: **Салим АШУРОВ**

Таҳрир ҳайъати:
Ҳотам АБДУРАИМОВ, Ғайрат ШОУМАРОВ, Лайло КАРИМОВА (Бош муҳаррир ўринбосари), Авазхон СОДИҚОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Насриддин МУҲАММАДИЕВ, Бахтиёр ШОҲИСМОИЛОВ (масъул котиб), Шоазим МИНАВВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Комил ЮСУПОВ

Манзилимиз:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Мухбирлар 133-95-97
Хатлар бўлими 133-79-69

Навбатчи муҳаррир: Маъруф ТОШПЎЛАТОВ

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41

Буюртма Г. — 710.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2.
Босишга топшириш вақти-20.00

1 2 3 4 5 6